

IZVESTJE
državne meščanske šole
Miroslava Vilharja
na Rakeku

OB
DESETLETNICI
1926/27—1936/37

*Njegovo Veličanstvo
kralj Peter II.*

Tone Gaspari:

Vzgajajmo človeka!

»Vsi smo vendar otroci enega sveta, vsi smo ene krvi. Kako nespametno je, sovražiti človeka, ker je rojen drugod, ker govori kak drug jezik ali drugače sodi o stvareh.« J. A. Komensky.

Med šolo in domom naj bi ne bilo nobenih skrivnosti. Tudi med šolo in javnostjo ne. Vsak dogodek doma, ki ni vsakdanji, čuti šola, vsak dogodek v šoli vznemiri dom, vsaka izpremema zunaj v svetu nas vse zaskrbi in pahne miselno in delovno iz tečajev. Dobri stari časi pomenkov pod lipo so minili. Marsikdo čuti, da ima z vsakim dnem večjo odgovornost nasproti sebi, svoji vesti in nasproti sočloveku. Nasproti sočloveku — predvsem naprosto mladostniku — je ena izmed najvažnejših odgovornosti: vzgoja.

Kdo vzgaja? Življenje. Kaj je življenje v tem pojmu? Jaz, ti, cesta, družba, gozd, dom, delo, molitev, večer, knjiga, nesreča, šola, veselica, smrt... tako se vrsti vse brez reda s silnim vplivom na našo voljo in naš značaj. In vendar poizkušajo vzgojitelji vse to zvrstiti tako, da se ohrani človeštvo telesno, duhovno in srčno na neki stopnji, ki je vredna človeka in ki ga napravlja nasproti temu življenju človeka. Vzgoja človeka naj bi bila eden izmed najvažnejših temeljev sodobne vzgoje.

Zdaj, ko gledamo deset let nazaj, mislimo na marsikaj. Marsikaj smo videli v šoli, marsikaj smo slišali od učencev in staršev, marsikaj se je zgodilo zunaj šole. Trdim, da so se medtem vsi — starši, družba, društva, poedinci — bolj zanimali za vse drugo, le vzgoja jim je bila pepelka, ki je bila prepuščena sama sebi. Pač, do otroka in do mladostnika si lasti vsak pravico: šola, starši, država, društva, tisk itd. Nekateri od teh zasledujejo posebne cilje. Ni jim namen vzgoja sama, temveč ima vsak od teh posebno pot, na kateri uresničuje preko mladine svoj program, ki je mnogokrat zelo aktualen, toda po večini ima s smernicami obče vzgoje premalo stika. Ako pa ni pri vzgoji enotne srednje črte, se iz posameznih vzgojnih gesel, ki danes preletavajo svet, izcimi zgolj nasprotstvo, kar v mnogih primerih pomeni toliko kot sovraštvo. Tako prihajamo do tega, da drhti človeštvo v silni živčni napetosti medsebojnega nezaupanja in da tako ne gleda v svojem sosedu nikoli človeka, temveč pripadnika rase, vere, politike, društev... Imamo

mного znakov, ki si jih pripenjamo, ali nihče ne nosi na sebi znaka, da je človek, in malokdo nosi geslico v srcu: »Človek sem, ljudje smo vsi!«

Če drugod ni mogoče uresničiti te geslice in se sporazumeti, se morata na tej točki zediniti vsaj šola in dom, najvažnejša vzgojna činitelja. Včasih zadostuje malenkost, da se šola in dom razideta. Čim se to zgodi, je lahko gorje tukaj. Mislim pa, dokler pri napakah kdorkoli ne prestopi meje človeka, so napake popravljive; kadarkoli pa se kdo izpozabi in pade do živalskih nagonov, je vzgojljivost odstotno zelo majhna. Dostikrat se taki nagoni začno z malenkostmi; pozneje pokaže ta majhen dogodek slabe daljine. Tudi pri malenkostih se moramo zavedati, da smo vsi odgovorni za mladino in ne samo šola. Nikakor se mi, poklicni vzgojitelji, ne otrešamo odgovornosti, toda želimo in prosimo vse, predvsem starše, da nam stojijo ob strani in da nam pomagajo pri vzgoji — človeka.

Miroslav Vilhar.

Ob državni cesti, ki pelje iz Ljubljane preko Planine v Postojno in Trst, ne daleč od jugoslovansko-italijanske meje, stoji rojstna hiša velikega notranjskega rodoljuba, pesnika in skladatelja Miroslava Vilharja.

Rodil se je 7. septembra 1818 kot sin premožnih staršev. Njegov oče je bil lastnik graščine na Kalcu pri Št. Petru. Miroslav je bil že kot deček zelo nadarjen za vse, posebno še za godbo. Zato ga je poslal oče v šolo najprej v Postojno, nato pa še v gimnazijo v Št. Pavel na Koroško. Ker se je prav dobro učil, ga je poslal tudi študirat še na Dunaj in v Gradec. Ni pa dokončal študija, ko ga je oče poklical domov in mu izročil graščino na Kalcu. Tam se je Vilhar tudi poročil, za vzgojitelja svojih otrok pa je pozval k sebi svojega prijatelja Levstika. S trdno voljo je postavil Levstik temelj bodočnosti Vilharjevih otrok. Do leta 1860 je ostala družina na Kalcu, potem pa so se preselili v Ljubljano, kjer je bil Vilhar izvoljen za deželnega poslanca. Nekaj let pozneje so se zopet vrnili stalno na Kalc. Ker je odšel po Vilharjevi preselitvi v Ljubljano Levstik v Trst, so si poiskali novega vzgojitelja Alešovca. Tako je bila Vilharjeva hiša središče zavednega narodnega gibanja posebno od tedaj, ko ga najdemo kot sodelavca »Novic«.

Mnogo se je zanimal za gospodarske težnje naroda. Bil je več let župan v Knežaku. Vilhar je bil ustanovitelj lista »Naprej«, pri katerem mu je pomagal Levstik. Vilhar je bil prvi, ki je vsejal kal slovenstva in slovanstva med naše ljudstvo; njegova zasluga je,

Spomenik Miroslava Vilharja v Planini.

da se je začela Notranjska prebujati. Zaradi preostrega pisanja v »Napreju«, češ da je treba slovenskemu županu dopisovati uradno v slovenskem jeziku, je bil Vilhar obsojen in je moral presedeti 6 tednov na Zabjaku v Ljubljani. Ko je bil prost, se ni več toliko javno udeleževal, vendar pa je njegov duh zašel globoko v preprosto ljudstvo.

Njegove pesmi so pisane v lepem, preprostem slogu brez prisiljenosti in pretiravanja. Iz vsake njegove pesmi veje sama navdušenost za slovenski in slovanski narod, kar nam mora biti danes popolnoma razumljivo, ako se zamislimo v tedanjo dobo narodnega prebujenja. Dr. Josip Tominšek pravi v Spomenici: Pesmarice, ki jih je založil, so se na Kalcu in tudi v Ljubljani včasih prepele kar cele; družba se je privadila pesmicam in jih je raznašala po do-

mači okolici in drugod in zaradi ljubke blagoglasnosti so se prijele povsod pri Slovencih, a so prekoračile tudi meje slovenskega ozemlja. Udomačile so se in postale narodne, pozabljal pa se je Vilharjevo ime.

Sam je zapel:

Jaz nisem Prešernu
ne Vodniku stric;
nabral pa sem nekaj
domačih evetic.

Sredi dela je nevarno zbolel in umrl na Kalcu 6. avgusta 1871, star komaj 53 let. Njegovi zemeljski ostanki počivajo v Knežaku.

V znak hvaležnosti so mu Slovenci vzdali v rojstno hišo v Planini l. 1890 spominsko ploščo, a l. 1932 postavili tudi spomenik.

Prej, leta 1908, so postavili Notranjci Vilharju spomenik na Glavnem trgu v Postojni, kjer je dolgo časa propovedoval napis na njem:

Čujte gore
in bregovi
da sinovi
Slave smo!

Ali zdaj ni na spomeniku, ki je skrit v Postojni nekje med hišami, da ga obiskovalci jame ne opazijo, teh verzov nič več; razbila jih je našemu rodu neprijateljska roka. Toda kljub temu žive te besede v srcih zavednih Kraševcev.

Slejko Stanislava.

(Iz predavanja v IV. razredu.)

Iz šolske kronike.

Odkar je razmejitvena komisija začrtala državno mejo med Rakekom in Postojno, je naša Notranjska izgubila edino meščansko šolo v Postojni in s tem možnost nadaljnjega izobraževanja po završeni ljudski šoli v domačem okraju.

Da se temu odpomore in da dobi zopet Notranjska meščansko šolo, se je ustanovil meseca julija 1926 na Rakeku — v središču logaškega okraja in v izrazito lesno-trgovskem kraju — pripravljali odbor za ustanovitev meščanske šole s predsednikom Franom Gornikom, upok. postajnim načelnikom, in s tajnikom Josipom Ribičičem, šol. upraviteljem na Rakeku. Po potrebnih začetnih delih in vlogah na prosvetno oblast je ministrstvo prosvete dovolilo to prepotrebno šolo, ki naj vzgaja in umstveno dviga prvenstveno naš nižji in srednji stan.

Ko je bil imenovan na meščansko šolo na Rakeku za ravnatelja Tone Gaspari, strok. učitelj na meščanski šoli v Krškem, se je osnoval upravni odbor za mešč. šolo. Le-ta je sicer zbral nekaj prispevkov, toda virov za kritje dvamilijonskega posojila, kakor je predvideval gradbeni načrt za novo ljudsko in meščansko šolo, ni nikakor mogel najti.

Prav v času, ko bi se moralo ljudstvo pridobivati za prijatelje mešč. šole, je šla po občini protestna pola proti ustanovitvi mešč. šole. Razumljivo je, da je bila ta pola, ki so jo nabiralci podpisov poslali na prosvetno oblast, hud udarec za mešč. šolo. Predavanje, ki ga je imel takrat ravnatelj o ustroju mešč. šole, je obiskalo vsega 12 ljudi. Kmalu nato se je upravni odbor razšel, a njegovo delovanje je prešlo na krajevni šolski odbor, ki je moral zaradi obveznosti občine zdaj edini skrbeti za prostore in za učila na mešč. šoli.

Začetek je bil torej skromen in težak. V poslopju, kjer so bile vsega skupaj tri šolske sobe v slabem in nehigijenskem stanju, je poučevala ljudska šola s petimi razredi in mešč. šola z enim razredom. Pri sejah kraj. šolskega odbora so odborniki razmotrivali vse okolnosti, kako bi se najuspešneje rešilo vprašanje mešč. šole. Razpravljali so o nadzidavi obstoječe stavbe. Ker ni bilo potrebnega denarja za novo stavbo, bi bil to tudi edini primerni izhod, ki bi približno ustrezal pogojem mešč. šole. Ali tudi ta predlog ni bil od nadzorne oblasti potrjen in tako je bil obstoj mešč. šole na Rakeku ogrožen.

Končno je v šol. letu 1827-28 pri kraj. šol. odboru zmagalo načelo: meščanska šola mora ostati na Rakeku. Poslopje ljudske šole se je zato o počitnicah adaptiralo tako, da je bilo in da je še v stavbi za ljudsko in meščansko šolo: v pritličju 2 šolski sobi, pisarna za šol. upravitelja in delavnica za ročna dela, v I. nadstropju pa 5 šolskih sob, pisarna za ravnatelja mešč. šole ter zbornica. Pozneje se je l. 1935 ustanovila še šolska poliklinika, za katero so adaptirali prostore v pritličju. Da ti prostori ne odgovarjajo potrebam mešč. šole, potrjujejo izjave vseh ministrskih odposlancev, ki v svojih poročilih izrecno poudarjajo, da v takih razmerah ne more učiteljski zbor dosegati tistih vzgojnih in učnih uspehov, ki bi jih po svoji ambiciji in po predpisanem programu lahko, ako bi imel primerne prostore in zadostno učil. Šola nima ne risalnice, ne fizikalne dvorane, ne telovadnice, ne kabineta. Ako bi obveljal predlog kraj. šol. odbora iz l. 1928, da naj se stavba dvigne za eno nadstropje, bi bile vse te sobe danes v poslopju in bi bilo mogoče še urediti v pritličju gospodinjsko šolo s šolarsko kuhinjo, za kar ima mešč. šola že delno naložen fond.

Upravni odbor je sicer na svoji seji dne 26. aprila 1937 sprejel sklep, da naj všolane občine razmotrivajo na prvih sejah o brez-obrestnem posojilu za zidanje meščanskošolskega poslopja, vendar je tu poklicana najbolj nadzorna oblast, da končno uredi vprašanje nove stavbe za mešč. šolo na Rakeku, posebno zato ker ne zahtevajo to le šolski interesi, temveč tudi splošno državni in nacionalni, saj je Rakek kraj ob meji, kjer so najvažnejša vrata v inozemstvo in kamor prihajajo domače visoke osebnosti ter odlični gostje iz inozemstva.

Šolsko leto 1926-27.

Šolsko leto se je pričelo 1. dec. z otvoritveno službo božjo. V I. in edinem razredu, ki je štel 17 dečkov in 31 deklic, sta poučevala ravnatelj Gaspari in strok. učitelj Rojec Vladislav, absolvent višje pedagoške šole v Zagrebu. Da dopolnijo učne predmete, so poučevali še sledeči honorarni učitelji in učiteljice z ljudske šole: šol. upravitelj Ribičič Josip (italijanski jezik), Kobal Josipina (ženska ročna dela), Milavec Josipina (gospodinjstvo) in Samsa Mara (žensko telovadbo). Verouk je poučeval honorarni veroučitelj Košiček Josip. 16. marca je nadzoroval šolo prosvetni šef dr. Dragotin Lončar, ki je naglasil predvsem nujno potrebo ureditve prostorov za meščansko šolo. Z odl. vel. žup. ljublj. obl. P. br. 3218-1, 25. 5. 1927, je bil imenovan ravnatelj Gaspari Anton za ministrskega odposlanca k završnemu izpitu na zas. mešč. šolo v Kočevje. Zavod je zaključil pouk 28. jun. s kratko proslavo Vidovega dne ter z razdelitvijo izpričeval.

Šolsko leto 1927-28.

Začetek je bil 6. sept. Mešč. šola je imela 2 razreda v I. nadstropju na severni strani, pisarna ravnateljeva in zbornica sta bili skupno v majhni sobi na južni strani. Deška ročna dela so se vršila v podstrešju, telovadbo je zamenjal predm. učitelj ob deževnih dneh in pozimi z drugim predmetom, ker ni bilo telovadnice. V vrtnarstvu in čebelarstvu so se učenci in učenke vadili na vrtu ljudske šole.

V I. in II. razred se je vpisalo 34 dečkov in 51 deklic. 7. sept. je nastopila služba na zavodu strok. učiteljica Kunc Iva, absolventinja višje pedagoške šole v Beogradu, 20. nov. pa učiteljica ljudske šole, prideljena mešč. šoli v Ribnici, Vodišek Josipina. Verouk je poučeval honorarni učitelj Kirar Franc. 13. jan. je nadzoroval zavod prosvetni šef dr. Karel Capuder, ki je potrdil, da prostori nikakor ne odgovarjajo za mešč. šolo. Ob zaključku šol. leta je zavod sodeloval na razstavi vseh mešč. šol v Sloveniji o priliki vsedržavnega kongresa učiteljstva mešč. šol v Mariboru, pevski zbor

mešč. šole pa je sodeloval pod vodstvom strok. učit. Rojca Vladislava na prireditvi ljudske šole. Šol. leto se je zaključilo na Vidov dan s primernimi nagovori razrednikov in z razdelitvijo izpričeval.

Šolsko leto 1928-29.

Radi delne prezidave šol. poslopja ob velikem šol. odmoru se je šol. leto začelo 2. okt. V učnem in vzgojnem oziru poslopje kljub prezidavi ni ustrezalo svojemu namenu.

V I., II. in III. razred se je vpisalo 49 dečkov in 59 deklic. Poučevale so iste osebe kot prejšnje leto, zato je bil do 1. marca skrajšan urnik. 1. marca je nastopila službo strok. učiteljica Rihar Katinka, absolventinja IV. razreda višje pedagoške šole v Zagrebu, toda po 1 mesecu je obolela ter nastopila bolezenski dopust maja in junija 1929. 4. apr. je bila premeščena na mešč. šolo v Trbovlje. Namesto nje je nastopil službo na zavodu 18. maja kontraktualec Volk Viktor, učitelj ljudske šole, prideljen I. deški mešč. šoli v Ljubljani. 17. okt. je prišel pogledat adaptirane prostore prosvetni šef dr. Karel Capuder, ki je odločno poudaril, da hoče ohraniti mešč. šolo na Rakeku, v središču logaškega sreza. 1. dec. je proslavil zavod 10-letnico zedinjenja z uspeho in pomembno akademijo z ljudsko šolo in z vsemi ostalimi kulturnimi društvi v prosvetnem in v sokolskem domu. Od 11. febr. do 20. febr. je bil zaradi izredno hudega mraza in zaradi obolenj pouk prekinjen. Z odl. vel. žup. ljublj. obl. P. br. 4100-3, 6. 6. 1929, je bil imenovan ravnatelj Gaspari Anton za min. odposlanca k završnemu izpitu na zas. mešč. šolo v Škofjo Loko. V začetku meseca junija se je zavod udeležil razstave vseh mešč. šol iz Slovenije na ljubljanskem velesejmu. 9. jun. pa je nastopil pevski zbor samostojno na koncertu vseh mešč. šol v unionski dvorani v Ljubljani. Istočasno se je vršil izlet vseh učencev in učenk na velesejem. Šol. leto se je zaključilo na Vidov dan z razdelitvijo izpričeval in s kratko proslavo.

Šolsko leto 1929-30.

Pouk se je pričel 16. sept. v preurejenih prostorih. Pri otvortveni seji je učiteljski zbor ugotovil, da smatra to ureditev kot zasilno. Ugotovil je tudi sklep kraj. šol. odbora, ki odklanja vsako misel na zidanje novega poslopja, ker ni denarnih sredstev.

V I., II., III. in IV. razred se je vpisalo 48 dečkov in 67 deklic. 9. nov. je nastopila službo na zavodu strok. učiteljica Pehani Milena, absolventinja višje ped. šole v Zagrebu. 1. dec. je zavod sodeloval pri akademiji v sokolskem domu, spominska dneva sv. Save in biskupa Strossmayerja pa je proslavil interno s predavanji, z recitacijami in s petjem. 14. apr. je uradni zdravnik predaval šolski

mladini o tuberkulozi, 15. apr. je zavod sklical prvi roditeljski sestanek, ki je bil prav dobro obiskan. Predvsem so udeleženci razpravljali o mešč. šoli in njenem ustroju ter o prvih absolventih. 28. maja je zavod priredil ekskurzijo v Kranj in v Kamniško Bistrico. 5. junija je nadzoroval zavod načelnik prosv. oddelka dr. Dragotin Lončar. Završni izpiti so trajali od 16. do 21. jun. Od 30 učencev in učenk v IV. razredu je bilo pripuščenih k završnemu izpitu 23, od katerih je napravilo izpit 22 dečkov in deklic, 1 deček je bil odklonjen za dva meseca. Na Vidov dan se je vršila slavnostna akademija, ki je uspela v gmotnem in moralnem oziru odlično. Isti dan je bila razstava v šol. prostorih. Ker je bil čisti dobiček akademije 1200 Din in ker je daroval kraj. šol. odbor za ekskurzijo prvih absolventov 1000 Din podpore, so se udeležili ekskurzije, ki je trajala 2. in 3. jul. v Vrata pod triglavsko steno, vsi absolventi brezplačno.

Šolsko leto 1930-31.

Šolsko leto se je pričelo 4. sept. Vpisalo se je 41 dečkov in 54 deklic. Namesto strok. učiteljice Pehani Milene, ki je bila premeščena 1. okt. na Vič pri Ljubljani, je nastopila službo na zavodu strok. učiteljica Klinar Terezija, absolventinja višje pedagoške šole v Zagrebu. 16. jan. je bila nameščena na zavod strok. učiteljica Deržaj Marija z mešč. šole v Ptuju. Tako je bil po štirih letih prvič učiteljski zbor kompletan, da niso imeli poedini predmetni učitelji nadur, kar je prej zelo oviralo pouk. Poleg obveznih predmetov je prosv. oblast dovolila še pouk iz goslanja in zbornega petja. Poučeval je strok. učitelj Rojec Vladislav. Uprava zavoda je zaprosila prosv. oblast tudi za učno moč, ki bi naj poučevala neobvezno italijanski jezik, toda prošnja je bila brezpredmetna, ker ni bilo za to potrebnih kreditov. Praznik zedinjenja 1. dec. je zavod proslavil v sokolskem domu s primernim sporedom, ostale svečanosti pa interno v šoli. 13. maja je obiskal zavod in prisostvoval pouku iz verouka knezoškof dr. Gregorij Rožman. 17. maja je sodelovala mešč. šola pri proslavi materinskega dneva v Kolu jugoslovanskih sester. 19. maja je nadzoroval zavod prosv. inšpektor dr. Fran Kotnik. 3. jun. se je vršil roditeljski sestanek. Z odl. kralj. ban. upr. IV. No. 8396-1, 3. 6. 1931, je bil imenovan ravn. Gaspari Anton za min. odposlanca k završnemu izpitu na zas. mešč. šolo v Mekinjah pri Kamniku. Završni izpiti so trajali od 15. do 20. jun. Izmed 6 dečkov in 14 deklic se je javilo k završnemu izpitu 5 dečkov in 11 deklic, ki so ga vsi dovršili. 2., 3. in 4. jul. je izvedel IV. razred poučno ekskurzijo na Sušak, Trsat in v Kraljevico. Za izlet, ki je uspel popolnoma, je prispevalo KJS 500 Din.

Šolsko leto 1931-32.

3. sept. je bila otvoritvena služba božja, 4. sept. redni pouk.

V tem šol. letu je dobilo meščansko šolstvo svoj zakon, ki govori v posebnem poglavju tudi o otvarjanju, vzdrževanju ter o zatvarjanju mešč. šol. Na ta zakon se je oprla tudi občina Rakek, ki je doslej sama vzdrževala mešč. šolo, ter izjavila, da sama ne more več kriti celotnega proračuna za mešč. šolo. Tudi na sejah kraj. šol. odbora se je ponovno načela zahteva, naj bi banovina prevzela vzdrževanje mešč. šol. Tej želji je kralj. banska uprava delno ustregla šele l. 1934, ko je odredila za vse meščanske šole upravne odbore.

Vpisalo se je 45 dečkov in 47 deklic. Učiteljski zbor je ostal neizpremenjen, nastavnica Deržaj Marija je nastopila od 1. febr. do konca šol. leta bolezenski dopust. Poleg obveznih predmetov se je na zavodu vršil pouk v goslanju in zbornem petju. Dnevu zedinjenja ter vsem ostalim praznikom se je zavod oddolžil z običajnimi proslavami, za zaključek šol. leta na Vidov dan pa je izvedel samostojno akademijo v sokolskem domu. 7. sept. je obiskal zavod velesejem v Ljubljani in si ogledal film »V kraljestvu Zlatoroga«. 31. okt. predavanje o varčevanju, 18. febr. o združništvu. 26. maja roditeljski sestanek: tolmačenje zakona o mešč. šolah. 7. junija je bila ekskurzija na Rakitno in na Vrhniko. 16. jun. je nadzoroval zavod ministrski odposlanec prof. Fran Kobal in prisostvoval završnemu izpitu, ki se je vršil od 12. do 18. junija. Izmed 11 dečkov in 1 deklice, ki so se prijavili k završnemu izpitu, je položilo izpit 10 dečkov, 1 deklica je med izpitom odstopila. 1 deček je bil odklonjen za dva meseca.

Šolsko leto 1932-33.

6. sept. se je pričelo šol. leto. Tudi v tem šol. letu se ni vprašanje vzdrževanja mešč. šole premaknilo z mrtve točke, dasi so nekateri banski svetniki pri razpravi o banovinskem proračunu zastopali stališče, da je prevzem proračuna mešč. šol po banovinah nujen. Ban. šolski odbor je vztrajal pri izjavah, ki so jih nekatere občine dale ob ustanovitvi mešč. šol, da bodo same vzdrževale in skrbele za šole. Med temi občinami je bil tudi Rakek. Tako je gospodarsko stran zavoda še vedno vodil kraj. šol. odbor. Kljub adaptiranemu posloppju je stavba vsako leto zahtevala večje vsote za popravila, tako da je ostalo za učila malo.

V 4 razrede se je vpisalo 40 dečkov in 59 deklic. Med šol. letom 27. sept. je umrla nastavnica Deržaj Marija. 9. nov. je bila premeščena nastavnica Klinar Terezija na mešč. šolo v Bačko Topolo v Dunavsko banovino, od koder je bila na lastno prošnjo vrnjena

na tukajšnji zavod 15. febr. 26. nov. je bil dodeljen na zavod učitelj Vidmar Miroslav iz Cerkelj ob Krki. Praznik zedinjenja, 17. december, dan sv. Save in Strossmayerja ter Vidov dan je praznovala šola deloma javno, deloma interno. Poleg tega je izvedel zavod tudi običajne dneve: varčevanje, dan miru itd. 16. apr. je ves zavod posetil »modri vlak« — kmetijsko razstavo. Poleg nekaterih krajših ekskurzij je organiziral dve daljši: na Sušak in v Kraljevico. 31. maja, 1. jun. in 17. jun. je pregledal zavod in prisostvoval završnemu izpitu ministrski odposlanec, upravitelj mešč. šole v Trziču, Lajovic Albin. Završni izpit se je vršil od 12. do 17. junija. Izmed 6 dečkov in 6 deklic se je prijavilo k završnemu izpitu 4 dečki in 5 deklic. Izpit so položili 2 dečka in 4 deklice, 1 deček in 1 deklica sta bila odklonjena za 2 meseca, 1 deček za 1 leto. 25. jun. so učenci in učenke IV. razreda uprizorili v sokolskem domu dramo »Vest«, katere čisti dobiček so porabili za ekskurzijo. 28. jun. zaključek šol. leta in nato udeležba na razstavi mešč. šol v Beogradu.

Šolsko leto 1933-34.

31. avg. popravni izpiti, 1., 2. in 3. sept. vpisovanje. Vpisalo se je 39 dečkov in 64 deklic. 6. sept. služba božja o priliki rojstnega dne Nj. Vis. prestolonaslednika Petra. 9. sept. otvoritvena služba božja, 11. sept. redni pouk. 12. sept. objava spomenice o plujskih dogodkih. 21. sept. je bil premeščen učitelj Vidmar Miroslav na ljudsko šolo v Radeče pri Zidanem mostu. 6. okt. predavanje o varstvu živali v zvezi s prirodoopisom, 7. okt. propagandni dan o uporabi in uživanju sadja, 31. okt. nauk o varčevanju pri računstvu in pri državoznanstvu, 11. nov. dan miru, 14. nov. 60-letnica Engelberta Gangla, 15. nov. pri srbsko-hrvatskem jeziku spominski dan Petra Njogoša. 1. dec. in 17. dec. služba božja in proslava v sokolskem domu. 27. jan. in 3. febr. interni proslavi sv. Save in Strossmayerja. 15. febr. pri zgodovini razprava o Karađorđevem vstanku. 20. in 21. marca sv. spoved in obhajilo. 14. aprila proslava 20-letnica vstopa vojaških novincev iz Južne Srbije v srbsko vojsko. 30. apr. o Zrinskem in Frankopanu. 2. maja jadranski teden, 4. maja dečji dnevi, 12. maja materinski dan, 20. maja Janševa proslava. 30. maja sklep pouka v IV. razr., 20. jun. v ostalih razredih. 28. maja in 12. jun. je pregledal zavod ministrski odposlanec, prof. Mašera Fran iz Ljubljane. Izmed 4 dečkov in 13 deklic se je prijavilo k završnemu izpitu od 11.—15. jun. 4 dečki in 9 deklic. Od teh so napravili izpit 3 dečki in 6 deklic. Za dva meseca so bili odklonjeni 1 deček in 2 deklici, za 1 leto 1 deklica. 4. jun. je nastopila honorarne ure iz petja in telovadbe dipl. učiteljica Raner Matilda.

Na Vidov dan akademija PJS v sokolskem domu in razdelitev izpričeval.

Šolsko leto 1934-35.

29. avg. seja učit. zbora o učnih knjigah. 30. in 31. avgusta so se vršili popravni izpiti. 1., 2. in 3. sept. vpisovanje dijakov. Stanje ob koncu vpisovanja: 52 dečkov in 63 dekllic.

4. sept. otvoritvena seja učit. zbora. 6. sept. svečana služba božja na rojstni dan Nj. Vis. prestolonaslednika Petra. 10. sept. otvoritvena služba božja. 11. sept. začetek rednega pouka. 16. sept. v tednu Rdečega križa nastop pevskega zbora mešč. šole na proslavi v sokolskem domu. 2. okt. seja učit. zbora. 5. okt. premeščena nast. Kunc Iva na mešč. šolo v Zg. Šiški. 7. okt. srečolov Rdečega križa; sodelovala mladina mešč. šole. 10. okt. smrt kralja Aleksandra; žalna seja in prisega učit. zbora kralju Petru II. Ureditev razredov za spominsko svečanost. 15. okt. spomin prevoza ostankov blagopok. viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. 16. okt. spominska svečanost za blagopok. kraljem. 18. okt. pogrebna svečanost in žalna manifestacija vsega prebivalstva v sokolskem domu. 19. okt. sprejem predsednika franc. republike, g. Lebruna, na postaji. 29. in 30. okt. sv. spoved in obhajilo, seja učit. zbora in razr. svetov. 31. okt. dan varčevanja in jadranski dan. Okrasitev grobov padlih iz svetovne vojne. 9. novembra komemoracija za blagopok. viteškim kraljem Aleksandrom I. Zediniteljem. 10. nov. dan miru s predavanjem in molkom. 27. nov. redna seja učit. zbora in razr. svetov. 1. dec. proslava zedinjenja s svečano službo božjo in akademijo v sok. domu. Sodeloval moški in ženski naraščaj SKJ na mešč. šoli. 3. dec. izseljenski dan. 4. dec. uvod v obrtni teden »Svoji k svojim«. Od 23. dec. do 10. jan. božični šol. odmor. 21. jan. nastopila službo nast. Kramarič Jožefa z mešč. šole v Krškem. 22. jan. izredna seja učit. zbora. 26. jan. svetosavska proslava ob 700 letnici sv. Save; govor, deklamacije, recitacije ter petje. 30. jan. seja učit. zbora ob sklepu I. polletja. 4. febr. Strossmayerjeva proslava: govor, deklamacije, recitacije, petje. 12. marca seja razr. svetov. 18. marca razkuževanje šol. prostorov; obolelo nad 50% učencev za gripo. 15. marca seja učit. zbora. 5. in 6. apr. duhovne vaje. 16. apr. ilirski dan: govor, deklamacije, recitacije, petje. Od 18. apr. do 6. maja velikonočni odmor. 30. apr. in 1. maja pogozdovanje. 13. in 14. maja materinski dan in roditeljski sestanek; obdarovanje mater. 17. in 18. maja predavanje o vlogi Rusov za osvobojenje balk. Slovanov. 21. maja seja učit. zbora in razr. svetov. Od 20.—25. maja protituberkulozni dnevi: 24. maja predavanje zdravnika dr. Pušenjaka iz Cerknice ter zdravniški pregled učit. zbora in nekaterih učencev(k). 28. maja seja razr. sveta za IV. raz-

red, 29. maja glavna ekskurzija za I., II. in III. razred (zemljepisna: čez Rakitniško planoto v Borovnico ter na sv. Jošt nad Kranjem). 31. maja sklep pouka v IV. razredu. Od 11. do 15. junija so se vršili završni izpiti. Izmed 5 dečkov in 9 deklic se je prijavilo k završnemu izpitu 3 dečki in 9 deklic. Od teh je napravilo završni izpit 3 dečki in 7 deklic. Za 2 meseca sta bili odklonjeni 2 deklici. 18. junija seja razr. svetov. 19. jun. sklepna seja učit. zbora za II. polletje. 23. junija razvitje prapora PJS pred šolskim poslopjem, popoldne mladinska veselica v Zelšah pri Cerknici z zbornim petjem, telovadnimi točkami, igrami z žogo itd. 24. in 25. jun. ekskurzija IV. razreda k Savici, v Vintgar in na Bled. Za vršilca dolžnosti ministrskega odposlanca na zavodu je ministrstvo prosvete določilo upravitelja Gasparija Antona z odlokom Snbr. 21101, 5. VI. 1935. 27. junija začasno vpisovanje v I. razred. 28. junija zaključek šolskega leta s službo božjo, z interno proslavo in z razdelitvijo spričeval. Končno se je zavod udeležil s svojimi deli razstave v Ljubljani, ki je bila prirejena ob priliki kongresa učiteljstva meščanskih šol iz cele kraljevine v začetku meseca julija. 28. jun. je bil razrešen nastavnik Rojec Vladislav, ki je odšel za v. d. upravitelja na mešč. šolo v Litijo. 2. jul. je nastopila službo na zavodu Šajna Ljudmila, nastavnica na mešč. šoli v Imotskem v Zetski banovini.

Šolsko leto 1935-36.

30. avg. popravni izpiti ter seja učit. zbora o učnih knjigah. 31. avg. popravni završni izpiti. 2. in 3. sept. vpisovanje: vpisalo se je 122 učencev in učenk. 4. sept. otvoritvena seja učit. zbora. 6. sept. se je udeležil zavod kongresa Jadr. straže v Ljubljani z vsem podmladkom ter izvedel ekskurzijo na velesejem in v narodni muzej. 10. sept. otvoritvena služba božja, 11. sept. pričetek rednega pouka. 5. okt. je nastopila službo na zavodu Podboj Sabina, dipl. filozofka in učiteljica ljudske šole na Prežganju. 22. nov. je bila razrešena nast. Kramarič Ivana in nameščena na II. dekl. mešč. šolo v Ljubljani. 15. sept. teden Rdečega križa; sodelovala mladina meščanske šole. 20. sept. otvoritev novoustanovljene šolske poliklinike. 9. okt. obletnica smrti kralja Aleksandra I. Zedinitelja s spominsko proslavo. 11. okt. seja učit. zbora. 17. okt. predavanje o plinski vojni in zaščiti (praktične vaje s plinsko masko). 29. okt. seja razr. svetov (vzgojna okrožnica staršem). 31. okt. jadranski dan in dan varčevanja (oboje v zvezi s poukom). 5. nov. razgovor o Višnjiću. 11. nov. dan miru (primerni naslovi v jezikovnih pismenih vajah); popoldne spoved, 12. nov. sv. obhajilo. 22. nov. strok. seja za slovenski jezik. 1. dec. proslava zedinjenja v sokolskem domu (sodeloval naraščaj SKJ na mešč. šoli). 2. dec. obrtniški teden

(v zvezi z računstvom, geometrijo in z državljskim poukom). 10. dec. seja razr. svetov. 20. dec. seja učit. zbora. Od 23. dec. do 10. jan. božični šol. odmor. 27. jan. sv. Sava (interna proslava). 29. jan. seja razr. svetov. 30. jan. sklepna seja za I. polletje. 4. febr. Strossmayer (interna proslava). 6. marca Stritarjeva 100-letnica (izvedel ves program z gostovanjem v ostalih razredih IV. razred). 16., 17. in 18. marca duhovne vaje. 31. marca seja razr. svetov. Od 9. do 19. apr. velikon. šol. odmor. 30. apr. Zrinski in Frankopan (pri zgodovini). 11. maja in dalje treznostni dnevi (v zvezi s higijeno). 12. maja seja učit. zbora (strokovna seja o vzgoji in disciplini). 15. maja materinski dan ob navzočnosti mater v vseh razredih (po proslavi razgovor z materami, nasveti o pouku in vzgoji). 19. maja in dalje protituberkulozni dnevi (v zvezi s higijeno). 28. maja predavanje o Nikoli Tesli (ekskurzija k daljnovodom Rakek-Cerknica). 29. maja seja razr. svetov. Za ministrskega odposlanca na zavodu je min. prosv. določilo Prezlja Maksa, prof. v Ljubljani, z odl. Snbr. 18760, 25. V. 1936. Za ministrskega odposlanca na zasebno mešč. šolo v Šmihel pri Novem mestu je min. prosv. določilo upravitelja Gasparija Antona z odl. Snbr. 18761, 25. V. 1936. 3. in 4. junija se je vršila dvodnevna ekskurzija IV. razreda v blejsko in bohinjsko kotlino v zvezi z zemljepisjem, zgodovino in slovstvom. 5. junija so bili popravni izpiti za IV. razred. Od 8. jun. do 13. junija so se vršili završni izpiti. Izmed 5 dečkov in 11 deklic se je prijavilo k završnemu izpitu 4 dečki in 9 deklic. Od teh so napravili izpit 4 dečki in 6 deklic. Odklonjeni za 2 meseca sta bili 2 deklici, za 1 leto 1 deklica. 13. jun. je zavod slovesno sprejel knezoškofa dr. Gregorija Rožmana. 9. in 15. junija je pregledal zavod in prisostvoval pri završnem izpitu prof. Prezelj Maks. 15. in 16. jun. sv. spoved in obhajilo. 18. jun. seja razr. svetov. 20. jun. sklepna seja učit. zbora za II. polletje. 27. junija zaključek šol. leta s službo božjo, z interno proslavo Vidovega dne ter z razdelitvijo izpričeval.

Šolsko leto 1936-37.

29. avg. popravni izpiti, 31. avg. seja učit. zbora o učnih knjigah. 1., 2. in 3. sept. vpisovanje: vpisalo se je 71 dečkov in 60 deklic. 6. sept. služba božja na rojstni dan Nj. Vel. kralja Petra II. 9. sept. otvoritvena služba božja, 10. sept. redni pouk. 12. sept. je obiskal zavod velesejem in razstavo »Naš les« v Ljubljani. 20. sept. proslava Rdečega križa, 24. sept. pri slovenskem jeziku Slomškova ura. 6. okt. seja učit. zbora. 9. okt. molitve za blagopok. kralja Aleksandra I. Zedinitelja, nato seja razrednih svetov. 10. okt. pri slovenskem jeziku, pri zgodovini in zemljepisu ura koroškega plebiscita.

13. in 20. okt. strokovne seje o novem učnem načrtu. 30. okt. pri matematiki ura varčevanja, 31. okt. pri zemljepis in zgodovini jadranski dan. 9. in 10. nov. sv. spoved in obhajilo. 11. nov. pri slovenskem jeziku dan miru. 24. nov. seja učit. zbora. Od 26. nov. do 28. nov. razkužitev II. razreda zaradi davice. Od 29. nov. do 5. dec. izseljenski teden pri slovenskem jeziku in zemljepisu. 1. dec. interna proslava zedinjenja z radijskim prenosom iz Ljubljane. 15. dec. seja razr. svetov, 21. dec. seja učit. zbora in strok. seja o podrobnih učnih načrtih. Od 23. dec. do 10. jan. božični šolski odmor. 27. jan. seja razr. svetov, 28. jan. sklepna seja učit. zbora za I. polletje. 16. in 17. marca duhovne vaje. 23. marca seja razr. svetov. Od 25. marca do 30. marca velikonočni šolski odmor. 6. apr. seja učit. zbora. Od 2. do 8. maja protituberkulozni teden pri higijeni in telovadbi. 4. maja seja razr. svetov. 8. in 11. maja mate-rinska proslava ob navzočnosti mater. 6. maja je zavod spremil k večnemu počitku umrlega učenca iz II. razreda, Faturja Lada. 24. in 25. maja sv. spoved in obhajilo. 26. maja ekskurzija prvih treh razredov na higijensko razstavo v Cerknico, popoldne seja razr. sveta za IV. razr. in seja učit. zbora. 28. maja cepljenje zoper osepnice, popoldne poklonitev zavoda pred spomenikom Miroslava Vilharja v Planini. 29. maja pri slovenskem jeziku in pri zgodovini 20-letnica majske deklaracije. 31. maja konec pouka v IV. razredu. 9. jun. popravni izpit za IV. razred. 12. jun. glavna ekskurzija prvih treh razredov. Od 11. jun. do 21. jun. završni izpiti. 17. jun. seja razr. svetov. 21. jun. sklepna seja za II. polletje. 27. jun. otvoritev razstave z interno proslavo, 28. jun. na Vidov dan sklepna služba božja in razdelitev izpričeval. Zavod je razdelil pri otvoritvi raz-stave 4 najboljšim učencem(-kam) vložne knjižice Mestne hranil-nice ljubljanske ter Kreditne banke ljubljanske, podružnica Rakek, s primernimi darovanimi vsotami, in nekaj podarjenih knjig ljub-ljanskih knjigarn.

Učiteljski zbor konec

Tek. štev.	Ime in priimek nastavnika	Službeni značaj	Položajna skupina	Službena doba do 15. 6. 1937	Stroka, iz katere je usposobljen za pouk
1	Gaspari J. Anton	upravitelj	VI/1	24 let 7 mesecev 15 dni	sl, zg, ze
2	Gaspari A. Terezija	nastavnica	VII	12 let 8 mesecev 2 dni	pr, ze, ke
3	Matunović I. Ljudmila	nastavnica	VIII	10 let 8 mesecev 19 dni	ma, ke, fi
4	Podboj F. Sabina	učiteljica dodeljena	pri- prav- nica	1 leto 11 mesecev 15 dni	ped, psih, biolog
5	Volk A. Viktor	učitelj dodeljen	VI/1	28 let 2 meseca 20 dni	za ljudske šole
6	Vodišek F. Josipina	učiteljica dodeljena	VII/1	19 let 7 mesecev 3 dni	"
7	Raner M. Matilda	učiteljica honorarna	—	—	"
8	Urbanec M. Franc	veroučitelj	—	—	za verouk

Kratice: ve = verouk, sl = slovenski jezik, sh = srbskohrvatski jezik, ne = nemški jezik, ze = zemljepis, zg = zgodovina, pr = prirodopis, fi = fizika, ke = kemija, hi = higijena, ra = računstvo, gm = geometrija, og = opisna geometrija, ri = prostoročno risanje, pe = petje, te = telovadba, dr = deška ročna dela, žr = ženska ročna dela, gp = gospodinjstvo, dn = državoznanstvo, zb = zborovo petje, pi = pisanje, km = kmetijstvo.

šolskega leta 1936-37

Predmeti z razredom ter številom ur, ki jih poučuje	Število ur	Druge obveznosti na zavodu (razredništvo, kustodiat in drugo)
sl 4/3; dn 4/2, 3/1; ri 4/3; te 4/1	10	Vodi šolske prireditve
pr 1, 2/4; sl 2/4; zg 2—4/6; ze 4/2; gp 4/1, 3/2; dr 1/2; žr 4/2	23	Razr. star. IV. razr. Učila za prirodopis, zemljepis in zgodovino
ra 1—4/13; gm 1—4/8; sh 2/2	23	Razr. star. II. razr. Učila za matematiko
sh 1, 3, 4/6; ne 1, 2/6; žr 1, 2, 3/5; te 1—3/6; hi 4/1	24	Razr. star. I. razr.
fi 2—4/7; ke 3, 4/4; dr 2—4/6; ri 2, 1/2; km 3/4; pi 2/1	24	Učila za fiziko, kemijo ročna dela in risanje
sl 1, 3/7; ne 3, 4/6; pi 1, 1/1; ri 1/2; ze 1—3/6; te 3/1	23	Razr. star. III. razr. Knjižnica
pe 1—4/4; te 1—4/4; zb /2	10	Snbr. 10210, 7. 5. 1934
ve 1—4/8	8	IV. No. 12725, 21. 9. 1934

Učiteljski zbor v letu 1936-37.

Seznam učnih knjig v šolskem letu 1936-37.

Verouk.

I. A. Levičnik, Zgodbe sv. pisma. — II. A. Levičnik, Zgodbe sv. pisma, 2. del. — III. Jaklič-Vrečar, Liturgika. — IV. Jan. Mlakar, Katol. verouk za 4. razred srednjih in mešč. šol.

Slovenski jezik.

I. Bajec-Rupel-Sovre-Solar, Slov. čitanka za 1. razr. sred. in sorodnih šol. — II. Bajec-Rupel-Sovre-Solar, Slov. čitanka za 2. razred. — III. Bajec-Rupel-Sovre-Solar, Slov. čitanka za 3. razred. — IV. J. Brinar, Čitanka za mešč. šole IV. del. Slov. vadnica za mešč. šole. A. Breznik, Pravopis.

Srbsko-hrvatski jezik.

I. M. Rupel, Srbsko-hrv. vadnica I. letnik. — II. M. Rupel, Srbsko-hrv. vadnica II. letnik. — III. Srbsko-hrv. vadnica III. letnik. — IV. T. Jedrlinič, Kratki pregled srbske in hrv. knjiž.

Nemški jezik.

I. Matko Zlatič, Nemška vadnica za 1. razred mešč. šol. — II. III. Matko Zlatič, Nemška vadnica za 2. in 3. razr. mešč. šol. — IV. Bezjak, Nemška vadnica II. del.

Zgodovina.

II. Dorđe Lazarević, Zgodovina Jugoslovanov, I. knjiga. — III. Dorđe Lazarević, Zgodovina Jugoslovanov, II. knjiga. — IV. V. Popović, Pregled kulturne in gospodarske zgodovine za 4. razred.

Zemljepis.

I., II., III. Fr. Fink, Zemljepis za mešč. šole I. del. — IV. Orožen, Zemljepis kraljevine Jugoslavije za 4. razred.

Prirodopis.

I., II. St. Bevk, Prirodopis živalstva in rastlinstva.

Fizika.

II., III., IV. K. Kunc, Fizika za nižje razrede srednjih šol.

Kemija.

III., IV. M. Prezelj, Kemija in mineralogija za nižje razrede srednjih šol.

Računstvo.

I., II., III., IV. A. Črnivec, Računica za meščanske šole, 1., 2., 3., 4. del.

Geometrija.

Jos. Mazi, Geometrija za 1., 2. in 3. razred srednjih šol. — IV. Fr. Jeran, Osnovni pojmi opisne geometrije.

Higijena.

IV. I. Pirc-B. Pirc, Higijena.

Kmetijstvo.

III. Ing. Simonič, Splošno poljedelstvo. — Vilj. Rohrman, Kmetijsko gospodarstvo. — Ing. J. Turk, Travnništvo. (Pomožne knjige.)

Gospodinjstvo.

III., IV. M. Humek, Domači vrt. — J. Zupanc, Konserviranje sadja in povrtnine. (Pomožne knjige.)

Petje.

Marolt, Narodne himne in domorodne pesmi (1., 2. razred).

Upravni odbor za meščansko šolo.

Z odlokom IV. No. 4135-1, 17. jan. 1934, je odredila kralj. banska uprava, da se morajo osnovati za vse drž. mešč. šole upravni odbori, ki naj skrbe za gospodarstvo na šolah. Tako se je sestavil tudi za meščansko šolo na Rakeku na 1. seji dne 23. apr. 1934 upravni odbor iz sledečih gg.: predsednik Tavčar Franjo, pred-

sednik občine Rakek; poslovodja Gaspari Anton, upravitelj mešč. šole; blagajnik Pirc Jože, posestnik na Rakeku; odborniki: Mlakar Janko, gostilničar na Rakeku; Škrli Ivan, trgovec v Dol. Logatcu; Žumer Ivan, hotelir v Cerknici, in dr. Pušenjak Stanko, banovinski zdravnik v Cerknici. Glavna naloga upr. odbora je sestava proračuna, pregled obračuna ter odreditev vsakoletnih večjih nabavk in popravil. Ker je pa mešč. šola v stavbi ljudske šole, za katero skrbi krajevni šolski odbor, so se izvedla vsa večja popravila v sporazumu s krajevnim šolskim odborom. Občine, iz katerih obiskujejo učenci meščansko šolo, prispevajo sorazmerno k proračunu tako, da za izredne izdatke (večja popravila na stavbi) skrbi matična občina. V vseh letih je bil približni obisk iz okoliških občin 50%, t. j. polovico učencev in učenk je hodilo v meščansko šolo na Rakek iz občin Cerknica, Dolenji in Gorenji Logatec, Planina, Begunje, polovico iz občine Rakek. Tako je tudi občina Rakek vsako leto prispevala nekaj nad polovico proračunske vsote. Za občine, iz katerih je hodilo v šolo manj kot 5 učencev, je krila vso vsoto kralj. banska uprava. Proračuni v posameznih letih, odkar upravlja mešč. šolo upravni odbor in kakor jih je potrdila nadzorna oblast, so bili: 1933.—34.: 18.660 din, 1934.—35.: 29.000 din, 1935.—36.: 26.280 din, 1936.—37.: 25.916 din, 1937.—38.: 24.422 din. Namesto odstopivšega odbornika Žumra Ivana je imenovala občina Cerknica v upravni odbor Mercino Frana, šolskega upravitelja v Grahovem. Ta odbor je upravljal mešč. šolo do 2. dec. 1936, ko je bil radi novih občinskih volitev predlagan sledeči odbor, ki zdaj upravlja mešč. šolo: predsednik Modic Andrej, predsednik občine Rakek; poslovodja Gaspari Anton, upravitelj mešč. šole; blagajnik Hladnik Josip, posestnik na Rakeku; odborniki: Oblak Franc, trgovec na Rakeku; Škrli Ivan, trgovec v Dol. Logatcu; Ambrožič Vinko, gostilničar v Gor. Logatcu; Udovič Anton, posestnik v Planini; Skubic Vinko, šolski upravitelj v Cerknici, in dr. Smerdu Franjo, banovinski zdravnik v Cerknici.

Šolske in dijaške organizacije.

1. **Zajednica šole in doma** je bila ustanovljena z ministrskim odlokom Snbr. 39914, 6. nov. 1933. Namen društva je, ustvariti čim tesnejšo zvezo med starši in šolo. Dočim je to v krajih, kjer je šolski okoliš majhen, lahko izvedljivo, je pri neugodnih prometnih zvezah udeležba na roditeljskih sestankih povprečna. Že pred ustanovitvijo zajednice je uprava šole sklicala nekaj roditeljskih sestankov, izmed katerih je bil pa le eden zadovoljivo obiskan. Pač pa so razredni starešine klicali v šolo starše, da se z njimi poraz-

govore o učencih in učenkah ter da jih obveste o uspehu in vedenju. Nekateri starši tudi na ta poziv ne pridejo in smatrajo tak obisk v šoli kot nepotrebno opravilo. Učiteljski zbor je zato priredil več let po vrsti materinski dan z navzočnostjo mater, da je vsaj tam nekoliko natančneje obravnaval najvažnejše smernice o pouku in vzgoji.

2. **Podmladek Jadranske straže** se je začel v šol. l. 1934.—35. Včlanjeni so vsi učenci in učenke, za revnejše prispevajo članarino po 50 par mesečno ostali učenci. Doslej je podmladek poslal 1 učenca v počitniško kolonijo k morju, udeležil se je kongresa JS v Ljubljani ter razvil in blagoslovil svoj prapor s primerno proslavo in z mladinskim veseljem. Kumice prapora so bile gospe Dekleva Mimi, Domicelj Lojzka, Gabrenja Ivanka in Levstek Nada, vse z Rakeka. Pod okriljem PJS se vrše tudi vse šolske prireditve. Podmladkarji prejemaajo v vsakem razredu po 1 izvod »Podmladka Jadranske straže«.

3. **Sokol kraljevine Jugoslavije** šteje 31 naraščajnikov in naraščajnic. Sodeloval je pri vseh sokolskih nastopih. I. in II. razred prejemaata »Našo radost«, III. in IV. razred »Sokoliča«.

Seznam slov. šol. nalog v višjih razredih.

III. razred.

1. Kralju-mučniku. (Prosto.)
2. Grobovi. (Prosto.)
3. Oj mati moja, domovina,
ljubezen moja ti edina,
ti moja skrb in bolečina,
Bog čuvaj dobrotljivi te! (Za 1. december.)
4. Brez muke ni moke. (Konec 1. polletja.)
5. Kmet v sreči in nesreči. (Prosto.)
6. Poštenost več velja kot sto oralov sveta. (Prosto.)
7. Velika je spretnost, živeti od otroka do sto let. (Razpravica.)
8. Pismo materi za materinski dan.

IV. razred.

1. Naši prvi dve knjigi. (Razpravica.)
2. Misli pred izložbo. (Ob Miklavževem dnevu.)
Gorje mu, kdor v nesreči biva sam,
a srečen ni, kdor srečo vživa sam. (Gregorčič.) Izbira.
3. Epika in lirika. (Oznaka.) — Ali knjiga ali smučanje? (Razmišljanje.) Izbira.
4. Naš razred. (Opis.) — Moja priprava za pouk. Izbira.

5. Z vlakom. (Pismo.)
6. Naša predavanja.
7. Notranjski gozd. (Gospodarska razprava.)
8. Mati in domovina. (Primerjanje.)

Predavanja v IV. razredu.

(Lastna izbira.)

Simon Gregorčič. — Na meji. — Pomorstvo in letalstvo. — Pekovska obrt. — Kras in njegove posebnosti. — Dolina Unice. — O lepi knjigi. — V tobačni tovarni. — »Krst pri Savici«. — Tizian Veccelio. — Lesna industrija. — Ljudevit Gaj. — Rakek pred 90 leti. — O zimskem spanju nekaterih sesalcev. — O prleških Slovencih. — Cerkniško jezero. — Fran Levstik. — O Francetu Prešernu. — Nekaj o tihotapstvu. — Josip Jurčič. — Miroslav Vilhar. — Ivan Cankar. — Vezanje knjig. — O nogometu. — Po-
stanek naše države. — Zakaj se ptice selijo?

Knjižnici in učila.

Obe knjižnici in vsa učila so bila komisijsko pregledana dne 24. VI. 1935 ter zapisniki odobreni od ministrstva prosvete Oo. P. br. 11008, 25. III. 1936. Vsakih 5 let se morajo po pravilniku komisijski zapisniki obnoviti. 28. VI. 1937 je bilo stanje sledeče:

Učiteljska knjižnica	prejšnje stanje	468	prirastek	38
Dijaška knjižnica	„	263	„	7
Zemljepis	„	67	„	11
Zgodovina	„	21	„	1
Prirodopis	„	95	„	12
Fizika	„	48	„	5
Kemija	„	59	„	2
Matematika	„	27	„	4
Risanje	„	32	„	—
Higijena	„	7	„	—
Ročna dela	„	18	„	12
Laboratorijsko orodje	„	30	„	—

Zdravstveno stanje učencev in učenk.

20. IX. 1935 je bila otvorjena v šol. posloplju občinska šolska poliklinika. Za ustanovitev poliklinike je dala pobudo uprava mešč. šole v zvezi z upravo občine Rakek ter z upravo Rdečega križa na Rakeku. Dasi so plačevali učenci in učenke mešč. šole že od leta 1928. v fond za zdravstveno zaščito učencev, vendar do otvoritve poliklinike praktične koristi od te ustanove niso imeli. To stanje se je spremenilo z ustanovitvijo poliklinike, kjer je do 28. maja 1937 poslovala šolska zdravnica dr. Kuralt Marija vsak petek od

8.—12. in od 15.—17. ure. 28. maja 1937 je prevzel posle šolskega zdravnika dr. Pintar Drago, zdravnik iz Cerknice, ki posluje vsak torek od 14.—16. ure in vsak petek od 15.—17. ure.

	Število pregledanih učencev		Število izvršenih pregledov		Število izvršenih intervencij		Število poseta radi navsena	
	m.	ž.	m.	ž.	m.	ž.	m.	ž.
Akutne infekcije	1	2	2	2	—	—	1	2
Tuberkuloza . . .	3	4	3	4	—	—	2	4
Notranje bolezni	6	8	9	8	—	—	4	7
Bolezni ust, ušesa in nosu	2	1	4	3	—	—	2	1
Bolezni zob	13	18	4	6	12	15	4	6
Bolezni oči	1	2	—	—	2	5	—	1
Kirurške bolezni	10	9	4	3	19	14	—	5
Črevni paraziti . .	—	1	—	1	—	—	—	1
Kožne bolezni . . .	6	5	2	4	3	4	—	2
Ostale bolezni . . .	11	14	13	12	4	2	5	15
Skupaj	53	64	41	43	40	40	18	44

Uspeh učencev in učenk.

	Š o l s k o l e t o																	
	1926-27			1927-28			1928-29			1929-30			1930-31			1931-32		
	m.	ž.	sk.	m.	ž.	sk.	m.	ž.	sk.	m.	ž.	sk.	m.	ž.	sk.	m.	ž.	sk.
Odlični	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	1	1	—	2	2	—
Prav dobri	2	4	6	3	5	8	3	4	7	17	28	45	13	23	36	6	19	25
Dobri	13	19	32	24	38	62	39	44	83	19	24	43	23	27	50	34	22	56
Slabi	2	6	8	6	8	14	7	6	13	10	10	20	4	1	5	3	4	7
Neredovani	—	2	2	1	—	1	—	2	2	—	1	1	—	—	—	—	—	—
Vsi	17	31	48	34	51	85	49	56	105	46	64	110	40	52	92	43	47	90

	Š o l s k o l e t o															Opomba
	1932-33			1933-34			1934-35			1935-36			1936-37			
	m.	ž.	sk.	m.	ž.	sk.	m.	ž.	sk.	m.	ž.	sk.	m.	ž.	sk.	
Odlični	—	6	6	—	3	3	—	2	2	1	6	7	4	3	7	* Slabi s popravnimi izpiti.
Prav dobri	4	23	27	8	30	38	8	30	38	23	24	47	17	19	36	
Dobri	19	19	38	22	24	46	38	24	62	33	22	55	24	24	48	
Slabi	15	7	22	9	6	15	7	2	9	6	6	12	25	12	*37	
Neredovani	2	2	4	—	—	—	—	1	1	—	1	1	—	—	—	
Vsi	40	57	97	39	63	102	53	59	112	63	59	122	70	58	128	

Klasifikacija

učencev in učenk ob koncu šol. leta 1936-37.

I. razred: 46 učencev in učenk. Razredni starešina: Podboj Sabina.

Odlična:

Godeša Anica, Skarja Ivan.

Prav dobri:

Belčič Matevž, Intihar Ljudmila, Jernejčič Magdalena, Juvančič Milena, Lenarčič Marija, Maček Stanislav, Matičič Ljudmila, Menart Mihael, Milavec Vida, Puntar Janez, Stok Miloš, Tacer Jožef, Tomc Veronika.

Dobri:

Bohinc Marjan, Cankar Stanislav, Goleš Marija, Kavčič Marija, Kermavnar Angela, Klančar Gabrijel, Korenčič Ema, Kušlan Anton, Matičič Jožefa, Meze Anton, Mrhar Olga, Podobnik Jožef, Poženel Alojzij, Schoss Majda, Urbas Anton.

Popravni izpit imajo:

Arhar Antonija sl, ze; Čuk Matilda ze; Kovšca Josip sl, ne; Lovrič Ljubomir sl, ne; Matko Danimir ne; Modic Alojzija sl, ne; Primožič Frančišek sl; Rus Frančišek gmri, ri; Sežun Ivan ne; Židanek Feliks sl, ne.

Niso izdelali:

Brecelj Marija, Grom Leon, Osolin Slavica, Poženel Alojzij, Udovič Kristina, Urbas Ivan.

II. razred: 35 učencev in učenk. Razredni starešina:

Matunović Ljudmila.

Odlična:

Modec Anton, Simšič Franc.

Prav dobri:

Gorjanc Ivan, Kovšca Sabina, Kranjc Jelislava, Poženel Franc, Puntar Radislav, Šebenik Stanislava, Schoss Darinka.

Dobri:

Ambrožič Duša, Gerželj Ciril, Horvatiček Viljemina, Lukek Hedvika, Matičič Helena, Papež Veronika, Poženel Marija, Urbas Anton, Vatovec Milan.

Popravni izpit imajo:

Grom Ladislav ne, pr; Istenič Ivan ne, pr; Jenc Ljudmila pr, fi; Korenčič Frančiška sl; Meze Marta fi, ra; Mlakar Janez ne, ra; Mlakar Jožef sl, ne; Modic Marija ne, gmri; Petek Nikolaj

zg, fi; Poljšak Jožef sl, gmgr; Semrov Franc sl, ra; Vatovec Anton
ne, ra; Vilar Milodar sl, ne.

N i s o i z d e l a l i :

Demšar Janez, Kukovec Ana, Schmidt Daroslav, Zalar Sta-
nislav.

III. razred: 21 učencev in učenk. Razredni starešina:

Vodišek Josipina.

O d l i č e n :

Kranjec Ana.

P r a v d o b r i :

Braniselj Dragomir, Debevec Anton, Dolenc Franc, Hren
Franc, Lenarčič Ljubislava, Milavec Božidara, Pirman Franc, Srim-
šek Ana, Valenčič Marija.

D o b r i :

Gerželj Andrej, Grom Emilija, Klančar Oskar, Mekina Franc,
Mramor Jožef, Puntar Anton, Simšič Franc, Schmidt Vlasta.

P o p r a v n i i z p i t i m a :

Pregelj Branimira gmgr.

N i s t a i z d e l a l a :

Bohinc Boris, Mrhar Jožef.

IV. razred: 26 učencev in učenk. Razredni starešina:

Gaspari Terezija.

O d l i č n a :

Horvatiček Drago, Matičič Marija.

P r a v d o b r i :

Gornik Zdenka, Krašna Miroslav, Leskovec Anica, Matičič
Antonija, Trošt Danilo, Turšič Ivan, Žerjav Ljudmila.

D o b r i :

Horvatiček Vlado, Lapornik Eleonora, Lovko Slava, Maček
Nada, Moravec Marija, Mulec Pavla, Osterman Marija, Puhar Bruno,
Rupena Helena, Šemrov Olga, Urbas Franc.

P o p r a v n i i z p i t i m a j o :

Grča Andrej sl, zg; Modec Stanislav sl; Modic Danijel sl; Pirc
Ciril sl; Slejko Stanislava ra, gm.

N i i z d e l a l :

Kušlan Stanislav.

Naznanilo o pričetku šolskega leta 1937-38.

Vpisovanje v I. razred bo 1. sept. od 8.—12. in od 15.—17., samo za občino Rakek. V I., II., III. in IV. razred pa 2. in 3. sept. od 8.—12. ure za vse občine.

V I. razred se smejo vpisati učenci, ki so dovršili IV. razred narodne šole, če niso starejši od 14 let in če nimajo nobene slabe ocene. V višji razred se sprejemajo učenci, ki so uspešno dovršili predhodni razred meščanske šole in niso starejši od 15 let za II. razred, od 16 let za III. razred, od 17 let za IV. razred.

Vsak učenec naj prinese k vpisovanju zadnje šolsko izpričevalo in krstni list. Učenci in učenke za I. razred naj pridejo v spremstvu staršev.

Pri vpisu plača vsak učenec 20 din v fond za zdravstveno zaščito učencev, izpolni z 10 din kolkovano »Prijava«, plača predpisano šolnino ter 10 din za izvestje in dij. knjižico.

Vsak učenec se mora izkazati pri vpisu s pravilno kolkovanim (20 din) potrdilom pristojne davčne uprave o višini neposrednega davka, ki ga plačujejo njegovi roditelji, v svrhu odmere šolnine, ki jo je treba plačati takoj pri vpisu. Za učence državnih, banovinskih in občinskih uslužbencev, ki plačujejo le uslužbenški davek, izdaja potrdila pristojni državni ali samoupravni urad, pri katerem prejema roditelji plačo. Ako plačujejo roditelji razen uslužbenskega davka še kak drug davek, morajo predložiti tudi potrdilo davčnega urada. Za potrdila je treba zaprositi s kolkovano vlogo (10 din) in priložiti 20 din za kolek na potrdilo pri davčni upravi.

Za vpis na meščansko šolo se plačuje šolnina po nastopni razpredelnici: ako znaša davek na leto:

preko din 800.— do 1000.—	je šolnina din 37.50
preko din 1000.— do 3000.—	je šolnina din 56.25
preko din 3000.— do 5000.—	je šolnina din 75.—

Če znaša davek manj kot din 800.— na leto, se ne plača nikaka šolnina. Starši, ki imajo več otrok na šolah, plačajo za onega, ki obiskuje šolo, kjer se plača večja šolnina, celo šolnino, za ostale pa le polovico.

Popravni izpiti bodo 4. sept. od 8.—12. in od 14.—17. ure. Prijave za popravni izpit, kolkovane s kolkom za 10 din in s kolkom za 10 din za vsak predmet, je treba oddati v upraviteljevi pisarni do 25. avg.

Za učence in učenke, ki ostajajo v torkih preko opoldanskega odmora na Rakeku, morajo starši preskrbeti za tisti čas zavetišče.

Učenci se opozarjajo, da veljajo disciplinska pravila tudi o počitnicah.

Ker se še vedno dogaja, da se vpisujejo učenci(-ke) z nepravilno in nezadostno urejenimi potrdili, naj si starši preskrbe že meseca avgusta vse potrebno. »Prijave« se dobe pri šolski postrežkinji po 50 par.

Dne 6. sept. na rojstni dan Nj. Vel. kralja Petra II. bo ob 8. uri svečana služba božja.

Završni izpit

se je vršil po novem pravilniku Sn. br. 9511, 27. III. 1937. od 11. junija do 21. junija. V izpitnem odboru so bili: Gaspari Anton, upravitelj, predsednik in izpraševalec za slovenski jezik; Gaspari Terezija, razr. star. IV. razr., preds. namestnica in izpraševalka za zemljepis in zgodovino; Matunović Ljudmila, članica izpitnega odbora in izpraševalka za matematiko; Vodišek Josipina, članica izpitnega odbora in izpraševalka za nemški jezik. Izpit se je pričel 11. junija ob 8. uri s slovensko nalogo. Izmed 5 naslovov je izpitni odbor izbral za nalogo:

Sejati mora pa, kdor hoče žeti,
kjer ni semena, prazna bode njiva —
naj dela, kdor plačilo če prejeti. (Cimperman.)

Za polaganje završnega izpita se je priglasilo 20 učencev in učenk. Izmed teh so napravili izpit:

Po čl. 2. pravil o zav. izpitu sta bila oproščena polaganja završnega izpita Horvatiček Drago in Matičič Marija, ki sta dovršila IV. razred in završni izpit z odličnim uspehom.

S prav dobrim uspehom:

Gornik Zdenka, Krašna Miroslav, Leskovec Anica, Matičič Antonija, Trošt Danilo, Turšič Ivan, Žerjav Ljudmila.

Z dobrim uspehom:

Grča Andrej, Lovko Slava, Maček Nada, Modec Stanislav, Modic Danijel, Moravec Marija, Mulec Pavla, Osterman Marija, Pirc Ciril, Puhar Bruno, Rupena Helena, Slejko Stanislava, Šemrov Olga.

Za 1 leto sta bila odklonjena:

Po čl. 4. in 22. pravil sta bila po sklepu izpitnega odbora izključena od polaganja završnega izpita Horvatiček Vlado in Urbas Franc.

